

Co rewolucja agrarna przyniosła ludziom?

1. Obejrzyj fragment wideo z niemieckiego filmu dokumentalnego *Powrót do korzeni (Návrat ke kořenům)* (2011). Odpowiedz na następujące pytania:

- Artykuły spożywcze, które uzyskujemy z rolnictwa są w porównaniu z rozwojem gatunku ludzkiego nowe czy stare?
- O jaką żywność chodzi?

2. Uszereguj następujące wydarzenia chronologicznie.

Wydarzenie	Kolejność
Pierwsze cywilizacje rolnicze powstały w miejscach, gdzie rosły odpowiednie rośliny, zawierające dużo cukru (np. zboże). Często w dorzeczu dużych rzek (Nil w dzisiejszym Egipcie, Eufrat i Tygrys w dzisiejszym Iraku).	
Około roku 10 000 p.n.e. ludzie powoli zaczęli przestawiać się na rolnictwo. Zaczęli uprawiać zboże i udomawiać zwierzęta (krowy, owce, świnie).	
Rewolucja agrarna była jednym z największych przełomów w historii. Umożliwiła powstanie miast i cywilizacji, w której dziś żyjemy.	

3. Z czasów prehistorycznych dochowały się przede wszystkim źródła materialne, niepodlegające zniszczeniu. Wykonaj ćwiczenie w HistoryLab: **Co w czasach prehistorycznych ludziom działało się z zębami?**, w którym masz do dyspozycji do zbadania szczątki ludzkie. Na jego podstawie przemyśl następstwa nowego sposobu żywienia i napisz odpowiedzi na następujące pytania.

- Dlaczego ludziom po przejściu na rolnictwo zaczęły się nagle psuć zęby?
- Jaki to miało związek z rewolucją agrarną?

4. Przeczytaj zdanie historyka dotyczące dalszych następstw rewolucji agrarnej – mniej pracy lub więcej pracy?

Współczesny historyk Yuval Noah Harari w swojej książce *Sapiens. Od zwierząt do bogów* pisze: „Przejście od łowiectwa i zbieractwa do rolnictwa wcale **nie oznaczało początku dobrobytu**. Wręcz przeciwnie. Łowcy i zbieracze przed wynalezieniem rolnictwa jedli bardziej zdrowo, pracowali mniej godzin, ich dni były bardziej rozmaite i ciekawe. Mniej im zagrażał głód i choroby. Rolnicy wprowadzili wyhodowali więcej żywności, ale nie oznacza to, że byli zdrowsi albo mieli więcej wolnego czasu. Uprawa zbóż jest niezwykle pracochłonna i czasochłonna.” (zredagowane)

Zakreśl, w jaki sposób, według historyka, zmieniło się życie ludzi po przejściu na rolnictwo:

- a. więcej szkody niż pożytku (więcej pracy, gorsze zdrowie)
- b. korzyści dla ludzkości (mniej pracy, lepsze zdrowie)

5. Konsekwencja oznacza „skutek jakiegoś zdarzenia”, to znaczy do czego to zdarzenie doprowadziło. Rozróżniamy tzw. **zamierzoną konsekwencję** (człowiek to planuje) oraz **niezamierzoną konsekwencję** (człowiek tego nie planuje).

Zakreśl, o jaki rodzaj konsekwencji chodzi w przypadku sytuacji podanej w tabelce.

Sytuacja	Konsekwencja	Rodzaj konsekwencji
Nauczyciela ciągle irytuje uczeń, który przeszkadza. Nauczyciel jest zestresowany, niewyspany, rozwścieklił się i uderzył ucznia w twarz.	Nauczyciel został ze szkoły wyrzucony za przemoc fizyczną wobec dzieci.	zamierzona – niezamierzona
Nauczyciel czuje, że potrzebowałby więcej spokoju. Uczniowie przeszkadzają, często boli go głowa i źle sypia. Zdecyduje się zmienić pracę i zostanie bibliotekarzem.	Nauczyciel jest zadowolony i zdrowszy	zamierzona – niezamierzona

6. Uszereguj konsekwencje, które ludziom przyniosła rewolucja agrarna, na ZAMIERZONE i NIEZAMIERZONE. Napisz litery A-H pod rodzaje konsekwencji.

KONSEKWENCJE ZAMIERZONE: uzupełnij litery: A,	A. bardziej pewne jest źródło pożywienia niż polowanie na zwierzynę i zbieranie roślin B. powstają pierwsze miasta i państwa (cywilizacja) C. wzrasta zagrożenie chorobami śmiertelnymi (przenoszenie chorób ze zwierząt) D. specjalizacja zawodów (rzemiosło, handel itd.) E. większość ludzi wyczerpuje całodzienna męcząca praca F. węglowodany (cukry) psują ludziom zęby G. większość ludzi ma zapewnione regularne źródło energii H. osiadły tryb życia umożliwia mieć więcej dzieci
KONSEKWENCJE NIEZAMIERZONE: uzupełnij litery:	

Czy to takie proste? Napisz, które konsekwencje mogły być jednocześnie zamierzone i niezamierzone.

Zamierzonymi i niezamierzonymi mogły być: (napisz A-H)	Dlaczego? Uzasadnij i wyjaśnij swój wybór.

7. Zaznacz samoocenę tego, czego nauczyłeś się na dzisiejszej lekcji

Na ile mam to opanowane?	5 – mam to dobrze opanowane 1 – nie radzę sobie zbyt dobrze
Zrozumiałem/zrozumiałam przekaz historyka	1 – 2 – 3 – 4 – 5
rozdzielam zamierzone i niezamierzone konsekwencje	1 – 2 – 3 – 4 – 5
potrafię wymienić przynajmniej dwie niezamierzone konsekwencje rewolucji agrarnej	1 – 2 – 3 – 4 – 5
potrafię wyjaśnić, dlaczego ludziom po wynalezieniu rolnictwa zaczęły się psuć zęby	1 – 2 – 3 – 4 – 5
potrafię badać strożytnie artefakty (np. resztki szczęki)	1 – 2 – 3 – 4 – 5